

העם

איש האקבת

שוב נושאים ילדים עיניים מבריקות אל הגר המהבהב. שוב פוצחים פיות כשירים העתיקים. חנוכה תשכ"ד הגיע — והשמחה באה למחנה הילדים. אולי חבל כי חג החשמונאים הפך נחלת

מרד החשמונאים החל כקואליציה גדולה של שוחרי החרות המדינית ושוחרי החרות הדתית. הדתיים, שהשלימו ברצון עם ה שלטון היווני במשך שישה דורות ארוכים, התקוממו רק כאשר נאסר הפולחן הדתי. קואליציה זו בין מורדים בעלי שאיפות שונות, היתה מטבעה מועדת לפרוענות. ואמנם, כאשר העניק המושל היווני לוסיאס ליהודים את החרות הדתית, בשנה השביעית של המרד, נטשו הדתיים את הקרב, הניחו למקבי וללוחמי החופש שלו להמשיך במאבק בלבדם, מול העוצמה הגוברת של האויב. הפזורה המתנכרת. לא פחות מעניין הוא היחס בין לוחמי החופש בארץ-ישראל ובין הפזורה היהודית.

בימי החשמונאים כבר חיו רוב רובם של היהודים מחוץ לגבולות ארץ-ישראל. העדה הדתית באה במקום העם החילוני, שמלפני גלות כבל.

פזורה זו לא נתנה את ידה למרד המקבי, כשם שלא נתנה לאחר מכן את ידה למרד הקנאים. כי הקשר בין יהודי העולם היה דתי, לא כלל את רעיון החרות הדתית. בשעת ההכרעה, יכול היה העם בארץ לסמוך רק על עצמו.

הברית השמיית. אם לא נעזרו המקביים על ידי היהודים, הר ממצאו תמיכה וסעד אצל הערבים.

הברית בין החשמונאים ובין הממלכה הערבית בסלע-אדום, היתה גורם חשוב ב הצלחת מלחמת השיחור.

אבן-פינה אחרת של מדיניות המקבים, היתה ברית עם רומא הרחוקה, על פי העקרון ש...אויבו של אויבי הוא ידידי. חוץ מפך השמן. אין כמעט בעייה של ישראל החדשה שלא עמדה, בצורה זו או אחרת, כבר בפני המקבים. היחסים בין המדינה והדת, קביעת היחס אל הפזורה, בעיית האוריינטציה הבינלאומית, בעיות ה אחרות השמית והמדיניות המרחבית — כל אלה הטרידו את ממלכת בני מתתיהו, כשם שהם מטרידים את המדינה הציונית. הם היו חשובים יותר מבעיית פך השמן.

מדיניות

החנית הלוהטת

קניה זוכה השבוע לעצמאותה הרישמית — ועימה מבשיל אחד ההימורים הגדולים של משרד-החוץ הישראלי.

אבן-פינה של מדיניות משרד-החוץ היתה תמיד: להתקרב לשלטון קיים, לא לתת יד לשום כוח עד הגיעו לשלטון. כך התנכר משרד-החוץ לכל תנועה שלחמה על השלטון, אך נחפו למחרת נצחונה להתקשר עימה. לעיתים היה זה מאוחר מדי.

בקניה נהגו מדינאי ירושלים אחרת. לפני חודשים רבים, ברגע שהתברר כי האנגלים עומדים לנטוש את קניה, השליכו את יהנם על כוח אחד מבין הכוחות באותה ארץ מסוכסכת. הם נתנו את ידם לגיומו (החנית הלוהטת) קניאטה, אביו הרוחני של מרד המאורמאו וראש שבט הגיקווי.

מאו-מאו בישראל. אולם תביעתו של קניאטה וחסידיו לשלטון אינה בלתי מעוררת. מפלגתו קאד'ו מייצגת בעיקר את שבטו, בעוד המפלגה היריבה, קאניו, מייצגת את השבטים החולשים ברוב שטחה של קניה, והמקיפים את שבט הגיקווי כמעט מכל עבריו.

הבריטים והמתישבים הלבנים, החוששים מפני קניאטה, עודדו במשך השנים את יריבו. ישראל, לעומת זאת, עודדה ותמכה בחסידיו של קניאטה. זהו מקור הסיכסוך הדיפלומטי שנתגלה לפני כמה שבועות, כאשר השגרירות הבריטית בישראל טענה שישראל מאמנת את הבולשת הפוליטית, את שרותי-הבטחון של קניאטה, לפני שקניה הגיעה לעצמאותה.

מדיניות זו של משרד-החוץ גרמה לכמה וכמה פאראדוקסים מעניינים. קניאטה שיך למחנה האפריקאי המלוכני סביב זכרו של פאטריס לומומבה, לוחם-השיחור הניסרא-ליסטי של קונגו. מחנה זה שונא את גרורי המערב, שאחד מהם הוא גיוף קאסאבובו, נשיא קונגו, רוצחו של לומומבה.

השבוע קיבלה גולדה מאיר בידידות מאי רתיעניים את פניו של קאסאבובו בישראל. לאחר מכן מיהרה לארוז את מודעותיה, המריאה לקניה — שם תברך באותה ידידות את קניאטה, ראש-הממשלה של קניה.

זוהו הכתיב האמיתי. יהודה המקבי זכה לתוארו בגלל יותו משול למקבת ההולמת באויב. הפרוש שהפך את השט לראשית-יבות של פטוק משיי-הים של משה, "מי כמוכה באלים יהוה" (שיש לו צליל אילי מובהק). בא רק מאוחר יותר.

המבול בא

נחשול מים אדיר, שפרץ בשעה אחת בצהריים, כיסה את גשר נחל איילון שבכניסה לרמת-גן בגובה שני מטרים, הציף אוטובוסים.

160 משפחות פונו מהשכונות שליד הגשר, כשגל המים הגואה הציף את הכתים. למורי נסיון, הגביהו את הרחיים, אך ללא הועיל.

כוח מוגבר של שוטרים, בפיקודו של מפקד מחוז תל-אביב יעקוב קנר, נחלץ לעזרת התושבים. הקצינים נשאו בעצמם את התושבים.

הילדים דוקא, וכי אין האזרח הישראלי הממוצע יודע אודותיו אלא את אגודת הילדים שלמד בימי נעוריו, על פח השמן ונצחונות היהודים. כי המציאות של מרד החשמונאים צופנת בחובה לקחים רבים, היפים גם למציאות של היום. נטורי קרתא. אולי הפרק המעניין ביותר בהיסטוריה של המקבים, הוא היחס בין התנועה הלאומית והתנועה הדתית.

• **יתחדש הלחץ האמריקאי, סביב „העניין הערין“.** אף כי הנשיא ג'ונסון תלוי יותר בקולות הבוחרים היהודיים, מאשר ניבאו לנשיא קנדי המנוח, לא יותר על „העניין הערין“. הערכה זו של ממשלת ישראל מבוססת על העובדה, כי גם בימי הנשיא קנדי היה זה יועצו לענייני בסחון, מק-ג'ורג' באנדי, שדרש תשובות מישראל בעניין זה. קנדי היה חותם על המכתבים שי הוכנו על-ידי באנדי, כפי שג'ונסון יעשה, כנראה, בעתיד.

• **לוי אשכול ינקוט בצעדים מיוחדים, כדי לחסל את פרשת ההדלפות משיבות ה"ממשלה."** גולדה מאיר, זל מן ארן ואבא אבן הודיעו לראש הממשלה, כי לא יוכלו לו להסיף ולהשמיע דברי-הם בשיבות הממשלה בלי הנבלות, מאחר ואין כמעט דבר הנאמר ליד שולחן ה-ממשלה שאינו נגיע לעתור-נות. אשכול ינסה להפעיל את הש"ב, כדי לגלות את דרכי ההדלפה של השרים.

סיכוי הסתיימה: פעום, כי השרים מעוניינים בפירסום

• **מתגברת בתוך צמרת מפא"י הדעה, כי גם בכחירות הבי אות יש להתכנס על ברית עם הדתיים.** ה-סימן הראשון: נסיגה מוח-

לטת של הממשלה בעניין ה-מיטבחים באוניה שלום.

• **משרד הפנים ירי דוש מראשי העיריות והמועצות המקומיות למסור הצהרות על שטחי הקרקע השייכים להם ולבני משי-פחתם, בתחומי השי-פוט של הרשויות שי הם עומדים בראשן.**

דבר זה נועד למנוע ביצוע פיתוח על חשבון העיריה באזורים הרצויים לראש ה-עיר, כדי לייקר את אדמות משפחתו. אולם קרוב לוודאי כי מרכז השלטון המקומי יחליט, ברוב דעות, לדחות דרישה זו.

• **הממשלה מתכר ננת לנסיגה בפני ה-אקדמאים.** התייעצויות ב-דג קואליציוני גבוה ביותר לא הצליחו לגלות מוצא מן הסבך שאליו נקלעה הממש-לה עם פירסום דו"ח הורר-ביץ, אולם בקרב אשכול וה-שרים הכלכליים מתגבשת ה-דעה, כי אין הממשלה יכו-

לה להעמיד כוח מול איום האקדמאים לשבות שבתה כללית ממושכת.

• **המשבר שפקד לי אחרונה את בורסת נירות הערך בתלי אביב ילך ויחמיר.** ה-שפץ, שהחל עם הודעת ספיר-על הטלת מס רווחי-הון, יועמק על-ידי כמה ענקים בבורסה, המעוניינים בהור-

דת המחירים שאחיה יוכלו לרכוש את המניות בשער נמוך בהרבה מערך הריאלי.

• **גם אם ימצא ה-שופט כמשפט שפיגל, כי יצחק רפאל היה מעורב בצורה כלשהי בפרשת השוחד — תתייצב המפד"ל מאחורי סגן-השר.** בידי רפאל הוכחות מספיקות כי בעבר נכנסו סכומים גדולים לקופת המפלגה, בצורה של „תרומות“ מאנשים שזקקו לעזרת שרי המפד"ל או ח"כיה.

• **הסתדרויות הסטודנטים בירושלים ובחיפה יחליטו על הוצאת כטאון משותף.** ביוזמת ההסתדרות הירושלמית, יאחדו פיהאון הירושלמי וקול-הסטודנט החיפאי. הסטודנטים מתל-אביב לא יצטרפו לעתון זה.